

Ecologia

Per Lluís Puig i Josep Maria Zapater

Fotos: J. M. Zapater

Introducció

Lecologia està de moda. La majoria de polítics i personatges públics quan ixen als mitjans de comunicació se'n defineixen seguidors.

Així mateix, és fàcil trobar revistes especialitzades o suplementes de diaris amb informacions científiques sobre els principals problemes ecològics de la humanitat.

Per això, nosaltres, des de les pàgines d'AU! hem volgut donar-li un altre enfocament i hem preferit aportar la visió que de l'ecologia tenim dues persones que vivim a la comarca dels Ports. També intentem esbrinar els principals problemes ecològics dels Ports. No es tracta ací de fer un recull exhaustiu i científic d'allò que ens afecta, aquest resum vol ser un punt de reflexió dels assumptes que més ens preocupen. Per a finalitzar oferim una petita mostra de la manera d'entendre l'ecologia entre alguns habitants d'aquestes terres.

Ecologisme

Una nova actitud vital

Després d'una llarga època en què els recursos naturals semblaven inesgotables, part de la humanitat es va adonar que calia emprendre accions per aturar la destrucció del planeta.

Aquesta nova actitud, propiciada pel compromís de científics i estudiosos naturalistes, s'ha escampat com la boi-

ra, sobretot en els països més industrialitzats, i s'ha endinsat en l'interior de moltes persones, que han començat a realitzar accions, cadascuna en el seu territori, per tal de conservar o de millorar el seu entorn ambiental.

L'ecologisme és la nova forma d'entendre la vida d'aquelles persones compromeses en la tasca col·lectiva d'aconseguir que "l'aldea global", és a dir, els nostre bonic planeta blau, pugui continuar essent un bon lloc per viure.

Per participar d'aquesta filosofia no cal, necessàriament, ser un expert en biologia, ni un enamorat dels animals ni un entusiasta de les excursions per la muntanya. Només cal tenir la voluntat de respectar la natura en els actes quotidians: gastar menys paper, no malbaratar energia (locomoció, vivenda), utilitzar envasos retornables, ser un consumidor conscient, etc.

D'entre totes aquestes persones que hi participen d'aquesta saviesa, unes quantes s'agrupen formant diversos grups i associacions ecologistes que desenvolupen accions polítiques per transformar la societat.

Aquesta nova manera d'entendre les relacions entre els éssers humans i el seu entorn, va calant poc a poc en més persones. Però, malauradament, encara en són poques. Dia a dia es continuen fent barbaritats mediambientals: destrucció de les selves tropicals, anihilació d'espècies animals, extinció de varietats de plantes agrícoles, emissions contaminats

a l'atmosfera, malversació de matèries primeres, etc.

Els interessos econòmics, polítics, la injustícia, la comoditat estan a l'altra part i tenen molta força. Lluitar cara a cara contra aquests, sembla una tasca impossible.

Però el moviment ecologista no para d'enfrontar-se tant en petites accions locals com en campanyes mundials (capa d'ozó, selva amazònica, Antàrtida, proves nuclears, etc.) i encara que no

es guanyen batalles espectaculars sí que s'influeix en les esferes de poder. Les repercussions informatives de moltes campanyes empreses per grups ecologistes són importants i tenen el seu pes en la presa de decisions.

Així mateix, moltes de les persones que formen part d'aquesta societat injusta, malgastadora, amb interessos polítics i econòmics s'estan impregnant d'aquesta nova filosofia, i si l'apliquen d'una manera conscient a l'àmbit de les

activitats diàries poden contribuir d'una manera notable a la transformació de la societat.

Un dels camps on es pot veure més bé aquesta força de l'ecologisme és en "el consumidor conscient". Algunes empreses han hagut d'adaptar el seu procés industrial per respectar la natura per poder vendre el producte. I tan sols acaba de començar. Pot ser que en un futur no massa llunyà, aquesta actitud siga un excel·lent motor de canvi social.

Què passa a la comarca?

En aquest epígraf farem un repàs de tots aquells problemes mediambientals que en l'actualitat afecten la comarca dels Ports. Està fora de la nostra pretensió fer-ne una anàlisi exhaustiva i científica; és només un punt de reflexió per a tots els que els vivim i els patim diàriament.

Funciona a més la Comissió de Seguiment, que s'encarrega de que els acords entre totes les parts es complisquen. Però la Comissió té una funció més mediambiental, s'encarrega de controlar que ENDESA introduisca les mesures que va prometre a la Central Tèrmica per reduir els seus índex de contaminació. A més, la Comissió s'encarrega de controlar les mesures de contaminació que proporcionen les diferents estacions mesuradores instal·lades a la comarca. Tal i com ens manifesta Sergi Monfort, del Grup Ecologista de Vilafranca, ells tenen un interès especial en la Comissió de Seguiment ja que és la que en realitat vetla per la salut ambiental de la comarca.

Quan es firmaren els acords, en alguns sectors de la comarca es creà una sensació de desil·lusió. Pensaven que els acords havien suposat una venda als interessos d'ENDESA. Sobretot des del GEV els seus responsables intenten explicar la dificultat de la decisió i la seua defensa de que era el millor. Fins ara, les informacions aparegudes i que es coneixen reflecteixen que en la part mediambiental ENDESA està complint els acords. La Fundació funciona intentant deixar contents tots els representats. Ara la pregunta es planteja en què passarà quan finalitzi la vigència de la Fundació. En eixe moment si tot va bé la Tèrmica d'Andorra encara contaminarà, però moltíssim menys que anys enrere, si tot funciona segons el previst. Opinió sobre allò succeït amb la querrel·la, els acords i la Tèrmica estan en el cap de cadascun dels habitants de la nostra comarca; uns satisfets, altres menys.

Manifestació a castelló el 8 de març de 1987

La tèrmica

No és aquest monogràfic un monòleg sobre la contaminació produïda per la central tèrmica d'Andorra, però seríem cecs si no pegàrem un cop d'ull a l'actual situació. Es firmaren els acords entre ENDESA, Ajuntaments, Generalitat i Grups Ecologistes, d'ací derivà la creació de la Fundació Ports Maestrat i la Comissió de Seguiment dels Acords. La Fundació Ports Maestrat es finança amb els diners aportats per ENDESA, la Generalitat i el Ministeri d'Agricultura, tot i que fins al moment els dos últims encara no han donat ni un duro (vegeu la secció habitual d'ecologia de la revista). ENDESA sí que compleix els acords d'aportar cinc-cents milions cada any fins arribar als dos mil, quantitat semblant a la que ha d'aportar la Generalitat. Els di-

ners han servit per a infraestructures de diferents tipus. Els fets són clars. Els Ajuntaments volen els diners per a fer obres d'equipament, mentre que els ecologistes desitgen invertir-los tots en la recuperació ambiental de la comarca. Fins ara sembla que l'acord es produeix i es procura que tots estiguen, en major o menor mesura, satisfets. D'altra banda, des de la Fundació s'estan promociant estudis d'energies alternatives a la comarca, com l'edòlica i també estudis per solucionar temes com els purins, a més d'activitats de recuperació de diferents paratges. Una de les realitats que no es vol reconèixer és que els diners de la Fundació potser servisquen per estalviar a altres estaments com la Diputació, la Generalitat o el Govern central inversions que, al finançar-se amb la Fundació, ja no necessiten d'altres aportacions.

Escombraries

Potser el tema que en l'actualitat està tenint més ressò als mitjans de comunicació provincials són els abocadors incontrolats. A Vilafranca ja fa temps que s'està construint l'abocador controlat que rebrà les escombraries de Castellfort, Ares, Benassal, Culla, Vilar de Canes i la Torre d'En Besora, a més de les de Vilafranca. Està construït, però ara el problema són els accessos, perquè, lògicament, els camions hauran d'accedir per algun lloc. Es diu que amb la posada en funcionament de l'abocador es tancaran tot els incontrolats que existeixen en aquestes poblacions. Es parla de les mesures a prendre, però fins al moment no hi ha fets ni es concreten els plans. Únicament fa uns temps la Conselleria d'Agricultura i Medi Ambient va presentar un programa de tancament dels 515 abocadors incontrolats a tot el País Valencià, tot i que no concretà els llocs on es procediria a aquest tancament. Tampoc sabem si la posada en funcionament de l'abocador controlat durà a fer una recollida selectiva de paper, metall, vidre i matèria orgànica. El que sí que resulta factible és dur a terme la de paper i de vidre, però sembla que els metalls aniran a parar a l'abocador, tot i que caldrà veure l'evolució dels fets. Fins al moment funciona la recollida de paper i vidre, tot i que en contenidors, desaprofitant-se una gran part de matèria, ja que, malgrat que cada vegada el nombre de gent que diposita aquestes matèries en els contenidors és major, encara es veu tots els dies com als abocadors incontrolats de la comarca hi ha restes de paper i cartó. A més, aquesta recollida està limitada al sector empresarial i industrial que és el que en consumeix quantitats importants. Sí que funciona a l'empresa Aznar de Vilafranca, on abans es cremava, però n'hi ha altres que continuen fent amb el paper i el cartó el mateix que amb la resta d'escombraries.

D'altra banda, a la nostra comarca està previst construir un altra instal·lació semblant a Morella, però a la capital de la comarca no hi ha res clar. Calia fer un estudi d'impacte ambiental i la pilota corre entre la Conselleria i la Diputació (encarregada del projecte), el cas és que encara no està fet i, per tant, encara queda un llarg procés perquè es pugui procedir a la construcció de l'abocador con-

trolat de Morella que acolliria la resta de poblacions de la comarca. Els actuals abocadors han estat focus de problemes durant aquests anys, sobretot a Vilafranca i a Benassal on s'ha produït més d'un incendi. A altres poblacions, les escombraries es llancen a pocs quilòmetres dels nuclis urbans, aprofitant l'orografia dels barrancs, amb la seva consegüent degradació. Tema a part són els paratges que, en ser molt visitats els caps de setmana per nosaltres els humans, tenen un aspecte semblant a qualsevol abocador de la nostra comarca.

A les rambles

Les nostres rambles, paisatges peculiars de pedra redona modelada amb el pas de les aigües durant segles, unes

rambles que solquen tota la comarca dels Ports. Unes rambles que d'uns anys a aquesta part representen un important recurs natural, sobretot per a la secció de la construcció. A les nostres rambles s'han instal·lat empreses que molturen la pedra per a convertir-la en grava i arena, necessària per a quan algú de nosaltres es construeix una casa, o simplement fa un barandat. Per a obtenir les pedres és necessari el treball de pales i màquines excavadores i lògicament buidar el curs de les rambles d'allò que contenen,

senzillament pedres. D'aquesta manera s'altera el curs dels rius quan plou i corre l'aigua, el cas és que allò que queda explotat no torna a ser redreçat per aquestes empreses, tot i que la normativa ho diu així. Però no anem a parlar ací de normatives, si podem observar aquestes rambles des d'una de les nostres muntanyes es pot apreciar l'impacte paisatgístic amb l'alteració del curs natural dels rius. A més, hi ha llocs d'accés impossible, impossible per a nosaltres humans, però possible per a les màquines excavadores. La grava i l'arena són matèries necessàries, els rius fins ara també s'han mostrat com a necessaris. Amb l'explotació s'altera el seu cabal natural, seria interessant contemplar a partir d'ara per part de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (responsable dels cabals i de les llicències concedides) i per part de les empreses explotadores contemplar un programa de redreçament dels malmesos cabals per contribuir a fer minvar l'impacte que afecta també la vegetació de les vores dels rius.

Purins

Gran part del sector ramader de la nostra comarca se centra en la producció de porcs, en la seva majoria en granges i explotacions semblants. Els porcs generen el residu anomenat purí, que pot tenir efectes beneficiosos si es fa servir com adob, però que, en grans quantitats, pot produir greus efectes contaminants. Fa uns mesos es posava en funcionament a la Vall d'Alba una planta experimental per al tractament dels purins, caldrà veure els resultats que dóna en el temps. En la mateixa línia, la Fundació Ports Maestrat també té com a un dels seus principals punts de treball el trobar una solució al problema dels purins.

Incendi

Repoblar i netejar

Ja fa dos estius de l'incendi que ens devastà part dels boscos de la comarca. Després tot era dir que arribarien ajudes, que es repoblaria, que... Pel que fa a les ajudes, res millor que parlar amb aquells que patiren les conseqüències del foc en la seva pròpia carn. Pel que fa a les repoblacions la veritat és que després de tot no sabem que és millor. Fotografies d'altres repoblacions realitzades per la Conselleria de Medi Ambient fan una mica de por, inclús als que no entenem massa en la matèria, amb màquines que desfan allò que havia quedat del foc. A aquests processos, juntament amb la neteja dels boscos, se'n diu des del govern autonòmic "silvicultura preventiva", mentre que per part dels ecologistes s'anomena "silvicultura destructiva", en definitiva, una silvicultura que en moltes ocasions té com a fonament deixar sols els arbres, sense sotabosc; això sí, quan hi ha protestes es rectifica la tècnica. Si rectificar és de savis deu ser que no es feia massa bé. A la nostra comarca, igual que a la resta del País, existeix el costum que sols hi ha pins, quan biòlegs i entesos en la matèria diuen que el millor bosc per a aquestes terres és l'autòcton (alzinar, carrascar...) que és el que millor resisteix el foc i millor es recupera si té la mala sort de patir un incendi

Si hem parlat de silvicultura també cal parlar de la construcció de pistes forestals. En aquest tema hi ha molts interessos enfrontats. D'una banda la Conselleria que vol construir, d'altra, els ecologistes que denuncien la construcció de pistes per l'erosió i la degradació del terreny i, en tercer lloc, els masovers que volen, si pot ser, tenir un accés al seu mas com si es tractés d'una carretera. Això si es fan noves pistes que duen als mateixos llocs on ja duen les existents;

algunes d'elles potser es convertiran en autovies, almenys per amplada ho podrien ser ben bé.

La terra se'n va

La terra se'n va, i la que se'n va és molt difícil, per no dir impossible, que torne. I per què se'n va?. Evidentment no ho fa per gust, se l'emporten el vent, la pluja i els elements climatològics. Però la terra es pot quedar, si hi ha un terreny amb vegetació, amb arrels que la sustenten, la terra es manté quieta. Però si la terra viu desprotegida, sense vegetació perquè ha estat cremada, la terra se'n va amb el vent i, amb la terra, se'n va la font de vida, una font de vida que és difícil retornar.

Erosió, se li diu a aquest procés. Però resulta que nosaltres també ajudem a que la terra ens abandone, no l'apreciem. Una manera és repoblant amb bulldozers, ajudant a desfer les rambles i cremant els boscos. Tot i que també es pot ajudar a que la terra es quede a sa casa, que es quede als Ports. Una comarca que després de l'incendi pateix un greu risc de desertització, un problema que vèiem lluny el tenim ara ací, per la ribera del Bergantes, prop del Forcall, d'Hortells, de Sorita, de Palanques...., prop de molts de nosaltres.

A l'erosió també contribueix de manera decisiva l'abandó dels camps de cultiu i dels conreus. Abans, quan eren cultivats, mantenien la vida, la seua vitalitat, però com que no eren rendibles aquests camps ja no donen cap fruit. Abans la terra era treballada i cuidada mentre que ara està deixada a la voluntat de la natura. A més, les parets de pedra que es construïen, sobretot al terme de Vilafranca, ja no tenen qui les redrexe i la natura també deixa anar la seva voluntat.

Electrificació rural

Ara ixen plans per electrificar masos arreu de la comarca, excel·lent idea per a mantenir la nostra gent en els masos i dotar-la d'un servei bàsic en la nostra vida. Una mica tard, però ja se sap, el món rural no és rendible per als nostres polítics. S'electrifiquen els masos que durant molts anys han viscut amb la llum solar o de plaques solars, però en alguns casos s'electrifiquen en funció del partit que governa als ajuntaments. Si jo sóc blanc no et concedisc l'electrificació rural perquè tu eres negre. (Traduïu això a PP i PSOE o a la inversa), els afavorits o desafavorits són els masovers.

Turisme rural

Des de molts estaments es diu que el futur d'aquestes comarques passa pel turisme rural, un turisme encaminat al medi ambient. Turisme que convertisca les cases dels nostres pobles en llocs ideals per a passar el cap de setmana al sofer treballador de la ciutat estressat durant la setmana. Un turisme que done a conèixer els encants naturals que ofereix la nostra comarca. Es pretén que aquest siga el "passament" de la gent que viu en aquests pobles, una vegada s'ha vist que l'agricultura i la ramaderia cada dia donen per a menys. Però els fets ens diuen que aquesta fórmula potser no serà suficient per evitar la despoblació d'aquestes comarques, una despoblació que continua avançant.

Jo busco rovellons

I, si no, els compro i els dic als amics que n'he trobat quatre o cinc quilos. Els finals de l'estiu i començaments de la tardor han constituït d'uns anys ençà la "febre del rovelló". Abans en buscaven sols la gent dels pobles i dels masos. Ara arriben de Tarragona, també de Castelló i València. Hi ha qui es conforma amb rovellons per fer una menjada, hi ha qui passa el dia amb la família i els compra a la tenda més pròxima i hi ha també qui puja amb la intenció de fer cent quilos i fer el "setembre" o l'octubre venent-los. Hi ha qui busca rovellons i hi ha qui escarda rovellons amb ganxos i objectes semblants. Davant la vinguda de tal nombre de gent, a alguns pobles com Mosquerola han fet la seva pròpia normativa que crea una zona acotada, estableix un màxim de quilos per persona i limita les ferramentes a utilitzar a ganivets de fins a vuit centímetres de fulla, a més cal tenir una llicència que costa cinc-cents pessetes per persona i dia. Al País Valencià la Conselleria d'Agri-

cultura i Medi Ambient ha tret una normativa per a tot el País amb normes semblants. Tot això deriva del fet que darrere dels buscadors hi ha pots de conserva, llandes de Coca Cola i paper de plata de l'entrepà de l'esmorzar, a més, l'any passat va haver qui obrint portes de finques particulars provocà voluntària o involuntàriament que alguns ramats es pergueren, i això no fa gens de gràcia als ramaders que arriben a agafar mania a tots els buscadors de rovellons o persona semblant, raons sí que en tenen. En definitiva, s'ha d'arribar a aquestes situacions, posant de manifest la falta de previsió d'una banda i la forma d'actuar semblant a les formigues.

Què vol dir ser ecologista?

Encara hi ha moltes persones que tenen una idea confusa de qui són els ecologistes i què és el que fan. Aquest article pretén clarificar idees sobre la manera de ser dels ecologistes.

L'ecologia és la ciència que estudia les relacions dels éssers vius entre ells i amb el seu entorn. En una primera i simple accepció, ecologista seria aquella persona que estudia aquesta ciència.

Ara bé, la paraula ecologista és més rica i engloba, a més, totes aquelles persones que es preocupen perquè les relacions entre els éssers vius i el seu entorn siguin el més naturals possible.

Un ecologista no té perquè ser un expert en biologia. Qualsevol persona amb sentit comú sap la manera de respectar els animals i les plantes. Així, doncs, hi ha ecologistes de moltes professions i cadascun d'ells a més del seu treball es preocupa per conèixer la natura per respectar-la en els seus actes quotidians.

Alguna gent pensa que els ecologistes no mengen carn. Els confonen amb els vegetarians que han pres aquesta forma d'alimentar-se. Altres no comprenen per què els ecologistes mengen carn i al mateix temps estiguen en contra del maltractament als animals en els espectacles o inclús en la sobreexplotació ramadera. Les persones som éssers omnívors, és a dir que ens alimentem de vegetals i d'animals. Per a menjar carn s'han de criar i matar animals. El que cal és evitar-los els sofriments inútils.

Tampoc es comprén que un ecologista gaste massa energia en locomoció, calefacció, etc. Pensen que els ecologistes haurien de viure com els éssers primitius. El problema no rau en el fet que l'home consumisca energia. Totes les societats ho han fet. S'ha de consumir l'energia necessària per a viure, però s'ha de pensar que fent-la malbé no es viu millor i s'està contribuint al deteriorament d'un planeta que és de tots.

Per altra part se li demana a l'ecologista que siga perfecte, que no realitze el més mínim acte que atempte contra el medi. Com si tots els altres foren Don Perfecto; llauradors que obtenen els melons més bons i més grossos, obrers que no fan malbé cap totxo, cambres que no trenquen mai un plat, etc. Filem molt prim quan miren els altres i no veiem la biga en els nostres ulls.

També es pensa que els ecologistes defenen i s'estimen més els animals que les persones. Res més incert. L'ecologista treballa sobretot per una societat més justa i més solidària, pel respecte a les cultures i a les llengües oprimides, etc. Si són més visibles les activitats de defensa dels animals i les plantes és perquè són els éssers més dèbils i cal protegir-los millor.

Així mateix, es creu que els ecologistes són com els fonamentalistes d'una religió, que tenen uns codis de conducta dels que no s'ha d'eixir. Tot el contrari, l'ecologisme no és una religió ni una ideologia. És una forma de viure que intenta respectar al màxim tots els elements de l'univers. L'ecologisme arreplega gent de totes les creences, ideologies, i partits. No hi ha dogmes que acceptar. Cadascú és lliure, segons la seua consciència de seguir una conducta respectuosa amb el medi ambient, és a dir, cadascú assumeix el seu grau de compromís.

Resumint, ser ecologista és viure respectant el medi ambient. Una altra cosa és el cas d'aquelles persones que es posen l'etiqueta d'ecologista, solament per quedar bé i en la seua vida no ho demostren. A aquests de seguida se'ls veu el llautó. **Pels fets els coneixereu.**

Entrevista amb Sergi Monfort

Sergi Monfort Prats és en l'actualitat el president del grup ecologista de Vilafranca, una associació que enguany compleix deu anys i que ha estat i és també en l'actualitat el màxim exponent del moviment ecologista a la comarca dels Ports. Pensa que el nom de Grup Ecologista de Vilafranca només és un topònim, i que a partir d'ara ha de ser una força integradora per arribar a tots els racons de la comarca. Un GEV que vol transmetre el que per a ells són els acords amb Endesa, Generalitat i Ajuntaments, des d'un punt de vista purament mediambiental.

1.- Des de quan és Sergi Monfort president del Grup Ecologista?

- Bé, la veritat és que el fet de ser president és un càrrec purament administratiu. Dins del funcionament del grup no té cap vigència, així que és el mateix parlar de president, membre o soci del grup. I contestant a la teva pregunta ocupo el càrrec des de fa mig any.

2.- Quin és en l'actualitat l'àmbit d'actuació del GEV?

- Principalment local, potser massa local, tot i que cada vegada ens obrim més a la comarca fent activitats com van ser les passades jornades de primavera, l'educació ambiental i també itineraris per la mateixa.

3.- En aquests anys quina ha estat la relació amb altres col·lectius ecologistes?

- Relacionar-te amb altres associacions ecologistes és molt important ja que et mantens en contacte amb gent que generalment té més experiència que nosaltres en el moviment ecologista. A més, altres grups et poden proporcionar material documental i suport de diferent tipus per a qualsevol tasca que puguem realitzar. En l'actualitat estem en la Federació Ecologista a Castelló i en la Coordinadora d'Organitzacions de Defensa Ambiental (CODA).

4.- Quin és en l'actualitat el grau de consciència ecològica a la comarca?

- La gent sempre ha respost positivament a les iniciatives relacionades amb el medi. Sols cal veure la resposta davant la problemàtica de la Central Tèrmica. A més, la

predisposició en quant als temes que ens afecten ha quedat patent moltes voltes; jo em quedaria amb el projecte d'educació ambiental que va arribar a totes les escoles de la comarca. Però en aquest sentit cal diferenciar entre la predisposició a col·laborar en les diferents acti-

No hem explicat suficientment a la gent de la comarca els acords amb Endesa, la Generalitat i els Ajuntaments

vitats i la participació activa en una associació de defensa del medi ambient com és el GEV o en qualsevol altre moviment associatiu. La nostra comarca a pesar de la seva reduïda població pot estar satisfeta de tenir un important moviment associatiu.

Des del grup busquem que el màxim nombre possible de gent de la comarca s'integre al GEV, però cal dir que hi ha vegades que és difícil arribar a transmetre aquesta idea. És a dir, si de moment no ha estat possible fer un grup comarcal con s'intentà, el nom de Grup Ecologista de Vilafranca és només un topònim i no un nom que indique la procedència de les persones que el formen que al cap i a la fi treballen per l'objectiu com de defensar la natura.

5.- La central tèrmica d'Andorra, encara és el vostre principal punt de treball?

- En efecte, és el tema al qual hem dedicat i dediquem la major part dels nostres esforços. Si durant la querrela la feina que ens ocupava eren les concentracions, articles a la premsa i tot el referent al procés judicial, ara el temps ens l'absorbeix la Fundació Ports Maestrat i la Comissió de seguiment. D'una banda, sembla com si la Fundació causés més rebombori, però el que realment ens

interessa a nosaltres és la Comissió de Seguiment, que és on el GEV creu que és realitza la tasca més important. Allí és on es revisa que ENDESA complisca tots els acords referents a la reducció de les emissions de la Central. A més, estem molt interessats en els estudis que s'estant realitzant sobre l'estat de les masses boscoses de la comarca.

6.- D'allò que heu fet en aquests deu anys de funcionament que és el que més us satisfà i el que canviariéu o us queda per fer?

- Només el fet d'haver complit deu anys i que continuem avant amb la tasca de conscienciació i defensa del patrimoni de la comarca ja és un motiu de satisfacció. El que sí que ens haguera agradat fer millor és transmetre que per a nosaltres suposà una decisió molt difícil, firmar el conveni amb ENDESA, Ajuntaments i Generalitat. Potser no hem estat capaços d'explicar-ho suficientment a la gent de la comarca. Però en aquell moment després de molts debats vam considerar que era el millor per als interessos dels boscos.

7.- A curt i mitjà termini quins plantejaments de treball té el GEV?

- En la Federació Ecologista a Castelló, defensar la Serra d'Irta i en l'àmbit del País Valencià col·laborar en la campanya de defensa del bosc autòcton. Però tornant cap a casa el grup acaba de celebrar els seus deu anys, i ara estem ja endinsats en la campanya tardor-hivern que contempla activitats clàssiques com les insectívores i altres de noves com el marcatge de sendes. I, per suposat, tenim temes de treball com són les pistes forestals, l'extracció d'àrids, la neteja del bosc (silvicultura destructiva) i els abocadors il·legals que fins el moment ningú es determina per a trobar una solució.

Ara per ara el futur passa per donar a conèixer a la gent d'ací i a la de fora la riquesa natural que ens envolta i els perjudicis que algunes activitats li causen. Tal com deia el lema de les passades jornades de primavera, cal que coneguem el nostre entorn; si no el coneixem i el valorem, difícilment prendrem mesures per a protegir-lo.

Problemes mediambientals al món

No és el nostre propòsit analitzar en profunditat els problemes mediambientals que afecten aquest planeta anomenat Terra, però considerem un error no esmentar superficialment el més destacable en un monogràfic que parla sobre ecologia.

On comencem? Per exemple, a tota l'àrea mediterrània on els incendis forestals han devastat els darrers anys i continuen devastant boscos i muntanyes, no cal parlar dels Ports perquè de tots és més que conegut. Ens allunyem una mica més i arribem a l'oceà, els problemes de la pesca són cada dia més grans, la causa no té altre nom que no hi ha peixos, però continuem a veure si els acabem de matar. Qui no recorda dels problemes de fa uns anys amb el Canadà i el Marroc? Però quan es parlava de pesca no es parlava del fons de la qüestió, no hi ha peixos i tots es neguen a pescar menys del que pescaven, pensem que el mar té uns recursos il·limitats. Parlem també d'un món industrialitzat on aquestes indústries emeten diàriament quantitats exorbitants de CO₂ o SO₂.

Tot això complementat pels cotxes i tota classe de ciclats. Cada dia el forat a la capa d'ozó es va fent més i més gran,

sense que ningú prengue responsabilitats. Qui sap si arribarà un dia que les deixalles faran impossible la vida sobre el planeta i qui sap si podrem suportar la contaminació. Però el més perillós de tot no és el que hem esmentat, que pas-

sa si un dia a algun altre cap tronat li passa pel cap llançar una bomba atòmica, o que es done un accident semblant a Txernòbil, ara sembla que eixe cap tronat estiga abanderat per francesos i xinesos que es mantenen sords a les protestes internacionals. Una simple bomba nuclear pot fer la terra miques en un tres i no res.

Estàvem en el món desenvolupat i ara viatgem fins al menys desenvolupat, la selva de l'Amazones desapareix a pas-

sos gegantins. Fa molt poc temps feien a Castelló una exposició sobre l'Amazònia i es mostrava que de seguir l'actual procés de destrucció, cap a l'any 2150 sols quedarà un desert. Els arbres són tallats per a produir paper, com el que esteu llegint en aquests moments, per a camps de cultiu que s'utilitzaran dos o tres anys i després s'abandonaran. Els japonesos han dit que tornaran a matar balenes, bé, ja ho estan fent. Cada volta es fan més recipients "d'usar i tirar", encara que ara la Ministra de Medi Ambient, Sra. Tocino va anunciar que el PP faria una llei d'envasos retornables. Rius i mars tenen tones i tones de deixalles en el seu fons, i després nosaltres beurem d'eixa aigua. La desertització avança a passos de

gegant, però ho seguim fent. A la mar li passa el mateix, moltes indústries químiques llancen tot allò que els sobra. Abocadors incontrolats o les deixalles que deixa molta gent el diumenge quan va a fer la berena al camp. La desaparició d'espècies animals i vegetals, sobre-exploades per l'home, el desequilibri ecològic que suposa la desaparició d'una espècie...

I no cal que ho fem més llarg perquè podríem omplir moltes AU.

D'uns anys a esta part ha pres força en la nostra societat una espècie de preocupació pel medi ambient, una preocupació per una part real i sense cap altre interès que preservar i protegir el medi ambient; i un altra que té com a objectiu treure benefici d'aquesta consciència ecològica.

Estem parlant d'un benefici econòmic i interessat, no d'un benefici per al medi ambient. Hem vist com en un curt espai de temps estem bombardejats per propagandes televisives, de ràdio i premsa de productes, on els promotors afirmen que protegeixen el medi ambient. Jugen amb la paraula ecologia per tal de aconseguir un major nombre de vendes i així enriquir-se més. Només cal posar en el producte paraules com: reciclable, no perjudica l'ozó, sense fosfats. Estem davant una nova tècnica publicitària. Però el pitjor de tot és que nosaltres fem bones les seues paraules comprant aquests productes, sense mirar realment el que estem fent i guiant-nos per un instint que considerem correcte però que al cap i a la fi suposa un engany per a tots.

La moda de l'ecologia

Més llenya al foc, està de moda (redundant en aquesta expressió) o comença a estar-ho promocionar paratges que sempre havien existit però que ara pareix que tinguen un especial interès turístic. D'un altra banda campanyes publicitàries es dediquen a intentar prevenir incendis forestals. Fins ara res a comentar. El "però" de la qüestió vindria en el moment que des de Medi Ambient (sols mig per a alguns) instal·la llocs per a fer foc als llocs més "inflamables" que ens puguem imaginar. És com diem el turisme ecològic, la moda del bon turisme ecològic que ens proposen.

Ara parlem d'allò que tots entenem per moda; pantalons, camises, jerseis, sabates; es clar, ecològiques. Que algú ens responga, és que no es fan amb els mateixos materials i processos de fabricació d'abans (bé comprenem que les tèc-

niques evolucionen amb el pas dels anys). Per que es diuen "nature" si sols uns texans, uns simples texans produeixen infinitat de residus que qui sap on aniran a parar.

La moda ecològica que fa que empreses que abans negaven que contaminaven ara ho hagen admés, pel simple fet d'haver-se llevat una pressió de damunt, donant o fent tot el que se'ls demanava per a pal·liar els danys fets a la natura.

I també cal parlar de les persones que s'autodenominen "ecologistes" que apliquen el terme ecologia segons els seus interessos i preferències, quan ells volen i desitgen. D'acord, cal prosseguir amb el desenvolupament de l'ecologia fins que aconseguisca tindre el pes que mereix dins de la nostra societat, però cal vigilar a tots els que sota la bandera de l'ecologia volen aprofitar-se de nosaltres, consumidors que hauríem de representar el nivell primari de l'ecologia. Encara que nosaltres som els primers que, a voltes, juguem amb el terme ecologia, com si d'un producte de moda es tractés.

Punts de vista

Els hem fet unes preguntes a unes poques persones d'arreu de la comarca per contrastar opinions respecte a l'ecologia. No ho considerem com una enquesta representativa, però sí, com a mínim, és una mostra interessant d'opinions. Les persones entrevistades són: Julian Pechobierto, granger de La Mata; Miguel Gil, mecànic i caçador resident a Vilafranca; Santi, estudiant del Forcall.

1.- Què entens per ecologia?

J.P.: Guardar l'entorn i el medi ambient.

M.G.: Lo natural, lo del camp i una vida sense influir en el medi ambient. El que perjudica l'ecologia és el progrés en el nivell de vida: màquines, cotxes, etc. Animalets?, és que no hi poden haver-ne. El camp està abandonat i el poc que se treballa encara és pitjor per a ells perquè es tiren sulfats, molt adobs, etc.

S.: És la ciència biològica que estudia la relació dels organismes amb el medi on viuen.

2.- Quina opinió tens dels ecologistes?

J.P.: Als ecologistes els veig molt diversos. Veig que hi ha gent molt sana però hi han uns altres que són uns fantasmes. Claríssimament, que no saben de que van de res.

M.G.: Tinc una opinió bastant roïna. Perquè molt de parlar i els que han de fer alguna cosa pels animalets són els caçadors: sembrar, posar aigua, etc. Els ecologistes l'únic que fan és prohibir, que és el més fàcil i més senzill. Prohibir, prohibir i prohibir. L'ecologia es queda molt en paper, en projectes i en

bones intencions. Però al camp, on es necessiten les accions no arriba ni una perra ni res.

S.: Són persones que pretenen defensar la natura de les agressions humanes. En general, es mouen més per interessos polítics i econòmics que altra cosa.

3.- Quins són per a tu els principals problemes ecològics de la comarca?

J.P.: El principal que no hi hagen abocadors a nivell de municipis mancomunats. I després el problema dels purins, que ens diuen que no existeixen depuradores i que la manera més ecològica és el camp, però cal repartir-los equitativament.

M.G.: Els problemes són molt complexos. El principal problema és la nostra manera de viure. Per exemple: no és cap mal anar una persona a collir rovellons. Ara, després que passen els rovelloners vas per eixos boscs i te done vomit de brossa que hi ha. Abans per bus-

car rovellons s'havia d'anar a peu, ara, en dues hores et presentes des de Tarragona o d'on vingue bé.

S.: Inversió econòmica quasi exclusivament a la ramaderia, contaminació de l'aigua pels purins, contaminació industrial.

4.- Quins són els principals problemes ecològics del món?

J.P.: Per a mi el principal problema és la despoblació del món rural. I, segons diuen, perquè jo no ho sé, els residus nuclears i químics.

M.G.: Molts. La deforestació de la Selva Amazònica, etc. Però tots aquest problemes són pels diners. L'avarícia dels diners és el que més perjudica el nostre planeta.

S.: Els que deriven del poder econòmic: guerres, proves nuclears, mal repartiment de la riquesa, manipulacions genètiques i de control de natalitat.